

Sygn. akt V ACa 356/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 grudnia 2013r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Kurzeja (spr.)
Sędziowie:	SA Janusz Kiercz SA Olga Gornowicz-Owczarek
Protokolant:	Anna Fic

po rozpoznaniu w dniu 3 grudnia 2013r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Z.

przeciwko J. W.

o ochronę dóbr osobistych i zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 31 stycznia 2013r., sygn. akt I C 72/12

- zmienia zaskarżony wyrok w części uwzględniającej powództwo (punkt 1 i 2) oraz orzekającej o kosztach procesu (punkt 4) w ten sposób, że powództwo oddala i zasądza od powódki (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Z. na rzecz pozwanego J. W. kwotę 993,20 (dziewięćset dziewięćdziesiąt trzy 20/100) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;
- odrzuca apelację w pozostałej części;
- zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 1.164 (jeden tysiąc sto sześćdziesiąt cztery) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt: **V ACa 356/13**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 31 stycznia 2013 r. Sąd Okręgowy:

1. zobowiązał pozwanego do usunięcia skutków naruszenia dóbr osobistych powodowej Spółki poprzez złożenia w terminie 30 dni od daty uprawomocnienia się orzeczenia pisemnego oświadczenia skierowanego do Sądu Okręgowego w Katowicach, Wydziału XIII Gospodarczego oraz powoda o następującej treści: „ Ja J. W. przepraszam (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w Z. za podanie w piśmie z dnia 21 października 2011r., skierowanym do Sądu Okręgowego, Wydziału XIII Gospodarczego w Katowicach w sprawie o sygnaturze akt XIII GCo 142/11/B, nieprawdziwych informacji o działaniach oraz metodach postępowania stosowanych przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w Z. i oświadczam, że Moje nieprawdziwe oświadczenie naraziło firmę (...) Sp. z o. o. w Z. na utratę dobrego imienia i zaufania”;
2. zasądził od pozwanego na rzecz (...) Stowarzyszenia (...) w Z. kwotę 1.000 złotych;
3. oddalił powództwo w pozostałym zakresie;
4. zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 342 zł tytułem zwrotu kosztów procesu ustalając, co następuje.

Strona powodowa prowadziła działalność polegającą m. in. na dochodzeniu wierzytelności. Przedmiot działalności „ściąганie należności płatniczych” został wykreślony postanowieniem SR dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie – XII Wydziału Gospodarczego Krajowego Rejestru Sądowego z dnia 11 sierpnia 2010 r. Powódka była też powoływana jako syndyk masy upadłości w postępowaniach upadłościowych. Ponadto, jako podmiot medyczny czyni starania o pozyskiwanie środków z Narodowego Funduszu Zdrowia. Korzysta nadto ze środków unijnych.

W obrocie prawnym funkcjonują tytuły wykonawcze w postaci nakazów zapłaty wydanych przez Sąd Okręgowy w Katowicach w sprawach XIII GNc 1234/03 oraz XIII GNc 1534/03 przeciwko małżonce pozwanego A. W. oraz jej współnikowi E. K., z którym prowadziła aptekę (...) na rzecz hurtowni (...), opiekujące na łączną sumę 207.864,93 zł wraz z odsetkami. Wierzytelności stwierdzone wyżej wskazanymi nakazami zostały - na mocy umowy z dnia 30 maja 2008 r. - nabyte przez powodową spółkę. Przed przystąpieniem do egzekucji żona pozwanego była bezskutecznie wzywana do zapłaty. Nadto kilkakrotnie, już w toku egzekucji proponowano jej zawarcie ugody. Na te propozycje dłużniczka nie reagowała. Egzekucja była prowadzona przeciwko obu współnikom oraz ich małżonkom z tym, że egzekucja przeciwko E. K. oraz jego małżonce okazała się bezskuteczna. Wierzytelność dochodzona jest skutecznie jedynie od małżonki pozwanego. Oprócz tego powódka wniosła skargę pauliańską przeciwko synowi pozwanego M. W.. Podstawą faktyczną tego powództwa było przekazanie mu mieszkania – w 2005 r. – przez pozwanego. Powódka uzyskała wyrok uznający powyższą umowę za bezskuteczną w stosunku do niej. Oprócz tego strona powodowa składała zawiadomienia o podejrzeniu uszczuplenia majątku przez pozwanego polegające na przekazaniu przez pozwanego mieszkania M. W. oraz płacenia przez żonę pozwanego alimentów na rzecz pełnoletnich dzieci małżeństwa W.. Powódka powzięła bowiem informację, iż na rzecz syna i córki - żona pozwanego zobowiązała się do płacenia alimentów w wysokości po około 1.000 zł miesięcznie. Zarówno pozwany, jego żona oraz ich dzieci byli przesłuchiwani przez policję oraz prokuratora.

Z uwagi na udział powódki w postępowaniach upadłościowych działania windykacyjne spółki ograniczały się do wezwań do zapłaty, proponowania zawarcia ugody, a w razie konieczności kierowania pozwów lub odpowiednich wniosków do sądów. Z uwagi na dbałość o dobrą opinię nie podejmuje innego rodzaju działań w celu wyegzekwowania roszczeń.

Przed Sądem Okręgowym w Katowicach – Wydziałem XIII Gospodarczym toczyło się postępowanie z wniosku powodowej spółki o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko pozwanemu jako małżonkowi dłużniczki. W sprawie XIII GCo 109/10/J postanowieniem z 6 kwietnia 2011r. wniosek o nadanie klauzuli wykonalności oddalono. Z uzasadnienia powyższego postanowienia wynika, iż motywem takiego rozstrzygnięcia była sprzeczność zaspokojenia wierzyciela z zasadami współżycia społecznego (art. 41 § 3 k.r.o. w brzmieniu sprzed nowelizacji). Na skutek zażalenia powoda postanowienie to zostało uchylone, a sprawa została przekazana do ponownego rozpoznania. Po zwrocie akt z Sądu Apelacyjnego w Katowicach, w dniu 25 października 2011r., oddalono jego wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. W zażaleniu na to postanowienie pozwany wskazał na „nierówne traktowanie przed

wymiarem sprawiedliwości oraz utrudnienie i ograniczenie dostępu do sądu i profesjonalnej pomocy prawnej przez osobę nie posiadającą środków do opłacenia pełnomocnika z wyboru” i wniósł o ustanowienie dla niego pełnomocnika z urzędu oraz zwolnienie od kosztów sądowych. W uzasadnieniu zażalenia wskazał m. in., że wierzyciel we wnioskach o nadanie klauzuli wykonalności, jak też w wyjaśnieniach składanych przed Sądem „często mijał się z prawdą”; i korzystając z profesjonalnej pomocy prawnej „na każdym kroku wykorzystuje niedoskonałość prawa nie w celu ustalenia prawdy, ale aby zaspokoić swoje roszczenia”, a „pozasądowe działania wierzyciela mają na celu zastraszyć jak i wyrzucić presję psychiczną na nim i jego rodzinie”. Z uwagi na zasady obiegu pism u powódki z treścią pisma zapoznał się prezes powódki – W. P. oraz pracownik administracyjny D. T., która zajmuje się wysyłaniem korespondencji. Pismo zostało nadto dołączone do wewnętrznej dokumentacji firmy, która jest udostępniana zewnętrznej firmie księgowej oraz pracownikom Urzędu Skarbowego na wypadek ewentualnej kontroli. Ponadto było ono podstawą do rozliczenia się z obsługującym powódkę radcą prawnym. W piśmie z 30 grudnia 2011 r. – odpowiedzi na zażalenie strona powodowa stanowczo oświadczyła, iż zarówno ona, jak i jej pełnomocnicy nie prowadzą przeciwko pozwanemu bądź jego małżonce żadnych pozasądowych działań polegających na zastraszaniu bądź wywieraniu na kimkolwiek presji psychicznej. Sugestie powoda określiła mianem sprzecznych z prawdą oraz niedopuszczalnych.

W piśmie z dnia 3 lutego 2012 r. powódka oświadczyła, iż zażalenie pozwanego zawiera nieprawdziwe i naruszające jej renomę informacje na temat zachowań i metod prowadzenia przez nią działalności gospodarczej. Przypisywanie jej niewłaściwego postępowania powoduje utratę przez nią dobrego imienia potrzebnego do prawidłowego jej funkcjonowania, a nieprawdziwe informacje zawarte w zażaleniu pozwanego wyrządzają i mogą w przyszłości wyrządzać szkody majątkowe. W związku z tym wezwała pozwanego do natychmiastowego zaniechania dalszych naruszeń jej dóbr osobistych polegających na insynuowaniu w rozmowach, pismach i innych formach przekazu zachowań powódki, sposobów jej działania nie znajdujących oparcia w rzeczywistości. Nadto pozwany został wezwany w terminie do dnia 24 lutego 2012 r. do złożenia w piśmie skierowanym do Sądu Okręgowego w Katowicach oraz do powódki oświadczenia o treści: „Przepraszam (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością za podanie w piśmie z dnia 21 października 2011 r. skierowanym do Sądu Okręgowego w Katowicach w sprawie o sygn. akt XIII GCo 142/11/B nieprawdziwych, szkalujących spółkę informacji o działaniach oraz metodach postępowania stosowanych przez (...) Sp. z o.o. Moje nieuczciwe i nierzetelne działanie naraża firmę (...) Sp. z o.o. na utratę dobrego imienia i zaufania. J. W..”

Pozwany nie odniósł się do powyższego wezwania.

W ocenie Sądu Okręgowego, w ustalonym stanie faktycznym powództwo zasługuje na częściowe uwzględnienie. Strona powodowa wskazała, iż na skutek zachowania powoda zostały naruszone jej dobra osobiste w postaci dobrego imienia oraz renomy. Zgodnie z ugruntowanymi i bezspornymi poglądami katalog dóbr osobistych zamieszczony w art. 23 k.c. ma charakter otwarty, przykładowy i nie ma przy tym żadnych wątpliwości, iż dobrem osoby prawnej jest m.in. jej dobre imię, rozumiane jako marka, renoma, ugruntowana pozycja. Naruszenie dobrego imienia osoby prawnej może polegać np. na rozpowszechnianiu zarzutów określonej treści, bądź na ujemnej ocenie działalności podmiotu.

W toku postępowania ustalono, iż strona powodowa prowadzi działalność od 2003 r., a zatem funkcjonuje w obrocie od około 10 lat. W chwili nabywania oraz egzekwowania wierzytelności prowadziła działalność windykacyjną polegającą świadczeniu usług mających na celu na ściąganie (odzyskiwanie, egzekwowanie) należności pieniężnych. Wprawdzie w chwili wniesienia przez pozwanego zażalenia takiej działalności wprawdzie nie prowadziła, jednakże mimo to prowadziła działalność na innych polach. Pełniła funkcję syndyka w rozumieniu art. 157 p. u. i n., nadto jako podmiot medyczny stara się o pozyskiwanie środków z Narodowego Funduszu Zdrowia, a oprócz tego zajmuje się pozyskiwaniem środków unijnych. W trakcie postępowania ustalono również, iż powódka cieszyła się dobrą opinią. Nie ustalono, by jej działalność była przedmiotem zainteresowania organów ścigania i by do sposobu prowadzenia przez nią działalności zgłaszano jakiegokolwiek inne zastrzeżenia. Nie pojawiały się w obiegu publicznym w jakimkolwiek rodzaju medium (prasa, telewizja, internet) żadne negatywne opinie co do jej funkcjonowania, w szczególności co do

sposobu świadczenia usług windykacyjnych oraz dochodzenia wierzytelności własnych. Również w toku procesu nie zostały podważone w toku procesu metody działania powódki.

W tej sytuacji, w ocenie Sądu Okręgowego należało stwierdzić, iż pozwany zarzucając stronie powodowej „mijanie się z prawdą”, wykorzystywanie „niedoskonałości prawa (...) aby zaspokoić swoje roszczenia”, stosowanie „działań pozasądowych” naruszył dobra osobiste strony powodowej w postaci dobrego imienia. Treść zażalenia pozwanego w wyżej wskazanym zakresie zawierała bowiem ujemną ocenę działalności powódki. Pozwany w sposób bezprawny zarzucił powódce dochodzenie wierzytelności poprzez działania nie mające oparcia w przepisach prawa oraz bezprawne dochodzenie roszczeń i w sposób nieuprawniony negatywnie ocenił jej działalność.

Pozwany w wyżej przyjętym zakresie nie obalił domniemania bezprawności swojego działania. Jednocześnie nie można było uznać działań powódki polegających na wzywaniu do zapłaty, kierowaniu wniosków o egzekucję, poszukiwaniu majątku dłużników czy wreszcie zawiadamiania organów ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstw godzących w interesy wierzyciela za działania bezprawne. Przyjmuje się, że do naruszenia dóbr osobistych osoby prawnej dochodzi dopiero wówczas, gdy zachowanie sprawcy prowadzi do utraty zaufania do niej, potrzebnego do prawidłowego jej funkcjonowania w zakresie swych zadań. Pozwany wskazywał, iż treści zażalenia nie udostępniał nikomu poza sądem, do którego zostało ono wniesione. Nie można byłoby mówić o naruszeniu dóbr osobistych, gdyby pozwany swoje zarzuty zawarł w piśmie zaadresowanym bezpośrednio do powoda. Tymczasem zostały one zawarte w piśmie procesowym skierowanym do sądu. Zostały one zatem podane do wiadomości organów władzy publicznej, co potencjalnie umożliwiło zapoznanie się z treścią tych zarzutów przez inne osoby, przy czym krąg tych osób niekoniecznie musiał się pokrywać z osobami wskazywanymi przez powoda. Dalej należy wskazać, iż o naruszeniu dobrego imienia nie decyduje subiektywne poczucie pokrzywdzenia, a obiektywny odbiór postawionego zarzutu.

W ocenie Sądu Okręgowego, taka obiektywna reakcja, po zaznajomieniu się z pismem pozwanego mogła wywołać negatywny stosunek do strony powodowej, jako podmiotu stosującego bezprawne działania w celu odzyskiwania wierzytelności. Ponieważ jednak pozwany wskazywał, iż działał pod wpływem emocji to okoliczność ta miała wpływ na częściowe uwzględnienie roszczeń powódki. Na tej podstawie nakazał pozwanemu usunięcie skutków naruszenia dóbr osobistych powódki poprzez złożenie w terminie 30 dni od daty uprawomocnienia się orzeczenia pisemnego oświadczenia - skierowanego do Sądu Okręgowego w Katowicach, Wydziału XIII Gospodarczego oraz powoda ze zmianami redakcyjnymi jak w sentencji.

Oddalając powództwo w pozostałym zakresie miał na uwadze, iż sposób ochrony dobra osobistego powinien: być adekwatny do jego naruszenia, dostosowany do rodzaju naruszonego dobra i rozmiaru jego naruszenia, uwzględniać całokształt okoliczności, w tym zachowanie osoby, której dobra osobiste zostały naruszone, dawać satysfakcję poszkodowanemu, lecz nie powinien prowadzić do upokorzenia sprawcy naruszenia. Nie uwzględnił w związku z tym żądania przeprosin w części w jakiej powódka domagała się złożenia oświadczenia, iż informacje o działaniach i metodach jej postępowania „szkalowały spółkę”. Określenie „szkalować” w potocznym rozumieniu oznacza „zniesławiać, oczerniać, obmawiać, spotwarzać, rzucać na kogoś oszczerstwa”. Ma ono zatem określenie silnie negatywnie, tymczasem w ocenie Sądu treść pisma pozwanego nie wykazywała takiego natężenia uwypuklenia negatywnych cech strony powodowej, która uzasadniałaby nakazanie jej przeproszenia również w tym zakresie.

Mając na uwadze tło sprawy oraz sytuację pozwanego nakazał pozwanemu zapłacenie na cel społeczny kwoty 1.000 zł, a w pozostałym zakresie żądanie zapłaty oddalił jako niewspółmierne do charakteru, rozmiaru, skutków, a przede wszystkim okoliczności, w jakich doszło do naruszenia dobra osobistego. Oddaleniu podlegało nadto żądanie zaniechania naruszania dóbr osobistych. Strona powodowa nie wykazała bowiem w toku postępowania, że pozwany – poza sporządzeniem pisma procesowego - rozgłaszał w jakikolwiek inny sposób informacje o powódce i by obawa dalszych naruszeń dóbr osobistych była realna.

Powyższy wyrok zaskarżył pozwany i zarzucając:

- błędne przyjęcie, z naruszeniem art. 230, 231 i 233 § 1 k.p.c., bo bez należytego zbadania sfery aktywności gospodarczej powódki i jej zakresu, rodzaju dóbr osobistych przysługujących powódce w sferze jej funkcjonowania, iż

pismo procesowe pozwanego wywołało obiektywnie stan zagrożenia określonych w pozwie dóbr osobistych w postaci negatywnego odbioru społecznego;

- nieuwzględnienie przy dokonywaniu ocenie jurystycznej ustalonego stanu faktycznego okoliczności, że ujawnione zdarzenia, a mianowicie inicjowane przez powódkę czynności egzekucyjne i karne –nazwane przez pozwanego zażaleniu na odmowę przyznania mu zawodowego pełnomocnika „pozasądowymi działaniami” miały rzeczywiście miejsce i zmierzało do wywołania skutku procesowego;

- naruszenie prawa materialnego, a to art. 43 w zw. z art. 24 k.c. i art. 448 k.c. przez jego błędną wykładnię i zastosowanie wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu za obie instancje.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Przypomnieć na wstępie poniższych rozważań należy, że według art. 43 k.c., przepisy o ochronie dóbr osobistych osób fizycznych, a więc nie tylko art. 24 k.c., ale i art. 23 k.c., stosuje się odpowiednio do osób prawnych. Zarówno w piśmiennictwie, jak orzecznictwie (por. w szczególności wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 listopada 1986 r., II CR 295/86, OSNC 1988, nr 2-3, poz. 40 i z dnia 28 maja 1999 r., I CKN 16/98, OSNC 2000, nr 2, poz. 25), za dobro osobiste osób prawnych - będące odpowiednikiem dobra osobistego osób fizycznych w postaci czci zewnętrznej (dobrego imienia) - uznaje się dobrą sławę, określaną też, tak jak w przypadku osób fizycznych, mianem dobrego imienia. Dobre imię osoby prawnej jest łączone z opinią, jaką o niej mają inne osoby ze względu na zakres jej działalności.

Jak się z kolei podkreśla w literaturze przedmiotu, dobre imię osoby prawnej naruszają wypowiedzi, które obiektywnie oceniając, przypisują osobie prawnej niewłaściwe postępowanie mogące spowodować utratę do niej zaufania potrzebnego do prawidłowego funkcjonowania w zakresie swych zadań (por. wyrok SN z dnia 9 czerwca 2005 r., III CK 622/04, Lex nr 180853). Przepis art. 24 § 1 k.c. uzależnia ponadto ochronę dóbr osobistych od dwóch przesłanek: zagrożenia lub naruszenia dobra osobistego oraz od bezprawności działania. Na żądającym ochrony ciąży jedynie dowód, że dobro osobiste zostało zagrożone lub naruszone, natomiast egzoneracja działającego może polegać na wykazaniu, że działanie jego "nie było bezprawne". Rozróżnić należy bowiem samo naruszenie (lub zagrożenie) dobra osobistego od bezprawnego naruszenia (lub zagrożenia) prawa osobistego, chroniącego to dobro. Działanie nie jest bezprawne, chociażby zagrażało dobru osobistemu lub nawet je naruszało, przede wszystkim wówczas, gdy jest oparte na obowiązującym przepisie prawa albo stanowi wykonywanie prawa podmiotowego.

Przenosząc te rozważania natury ogólnej na grunt rozpoznawanej sprawy wskazać należy, że wypowiedzi pozwanego, które według powódki miały naruszać jej renomę, miały miejsce w toku zainicjowanego przez powódkę postępowania sądowego i stanowiły fragment złożonych przezeń w tym postępowaniu pisma procesowego.

Warunkiem zgodności z prawem wypowiedzi lub oświadczenia, składanych w interesie procesowym strony, w obronie jej prawa, jest jej rzetelność i zgodność z zasadami współżycia społecznego. Jak bowiem wskazał trafnie Sąd Najwyższy w wyroku z dnia z dnia 24 sierpnia 2011 r. (IV CSK 587/10, LEX nr 1129156), strona, która w procesie realizując przysługujące jej prawo do obrony, składa oświadczenia naruszające dobra osobiste drugiej strony, działa bezprawnie wówczas, gdy przedstawia fakty i oceny ze świadomością ich niezgodności z prawdą (por. również wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 października 1989 r. II CR 419/89, Lex 8996 oraz z dnia 3 maja 1968 r. II CR 163/68, Lex 63263 V 1968 r., II CR 163/68 (Biuletyn SN 1968 nr 11-12, poz. 207)). Podkreślił również, że wyrażenie swoich racji winno nastąpić we właściwej formie, nie powinno też wykraczać poza niezbędną, dla określonych prawem celów, rzeczową potrzebę, może jednak nosić cechy emocjonalnego zaangażowania, jak i może je cechować ekspresyjne słownictwo.

Rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie uzależnione było zatem od ustalenia, czy pozwany zamieszczając w swoim piśmie procesowym wymienioną wyżej ocenę postępowania powódki, kierował się chęcią dokuczenia, poniżenia, podważenia jej dobrego imienia powoda, czy też osąd taki zamieścił w tym piśmie bez żadnej wspierającej go podstawy faktycznej

i czy mógł zostać potraktowany jako realizacja uprawnień procesowych strony zwłaszcza w sytuacji, że z treścią pisma zapoznali się wyłącznie uczestnicy postępowania i osoby mające służbowy dostęp do akt.

Należy przyznać rację skarżącemu, że w świetle ustalonych w sprawie okoliczności faktycznych nie sposób uznać, że wskazane wyżej, zamieszczone w piśmie procesowym sformułowania („mijanie się z prawdą”, wykorzystywanie „niedoskonałości prawa (...) aby zaspokoić swoje roszczenia”) nie mieszczą się w dozwolonej prawem oceny działań strony powodowej będącej w wymienionej sprawie przeciwnikiem procesowym pozwanego. Stanowią bowiem niewątpliwie realizację strony do obrony w postępowaniu sądowym i są prawnie dopuszczalne. Również wyrażonym w tym piśmie subiektywnym odczuciom pozwanego wskazującym na „pozasądowe działania wierzyciela mające na celu zastraszyć jak i wyrzucić presję psychiczną na nim i jego rodzinie” nie można przypisać umyślnej zniewagi, zwłaszcza że – wbrew ocenie Sądu Okręgowego – sformułowanie to nie daje podstaw do wnioskowania, że w ten sposób pozwany określił powódkę jako „podmiot stosujący bezprawne działania w celu odzyskiwania wierzytelności”. Nie sposób bowiem nie zauważyć, na co słusznie wskazuje skarżący i co wynika z jego zeznań i z zeznań jego żony i syna, że tego rodzaju subiektywne odczucia były efektem inicjowanych przez powódkę również przeciwko pozwanemu postępowań egzekucyjnych i postępowań toczących się przed organami ścigania i to w sytuacji, gdy w małżeństwie pozwanych wprowadzono ustrój rozdzielności majątkowej jeszcze przed powstaniem dochodzonej wierzytelności (w 2001 r.) i małżonkowie pozostawali w separacji faktycznej, zaś - jak wynika z oświadczenia pełnomocnika pozwanego złożonego na rozprawie apelacyjnej (k. 343), wniosek powódki o nadanie tytułowi wykonawczemu (obejmującemu nabytą przez powódkę wierzytelność) klauzuli wykonalności przeciwko pozwanemu, jako małżonkowi dłużniczki, został – w wyniku podjętej przez pozwanego obrony swych praw - prawomocnie oddalony. Subiektywny osąd postępowania powódki, wyrażony przez pozwanego w zażaleniu na odmowę ustanowienia dla niego w tym postępowaniu fachowego pełnomocnika, został zatem wsparty wskazaną przez pozwanego w niniejszym postępowaniu podstawą faktyczną (pozwany twierdził, że wierzyciel jego żony wiedział o zniesieniu pomiędzy małżonkami wspólności majątkowej) i zachodzą również podstawy do postawienia tezy, że pozwany posłużył się w nim w celu podbudowania uzasadnienia realizowanych – przez wniesienie zażalenia - uprawnień procesowych skarżąc się na „nierówne traktowanie przed wymiarem sprawiedliwości oraz utrudnienie i ograniczenie dostępu do sądu i profesjonalnej pomocy prawnej przez osobę nie posiadającą środków do opłacenia pełnomocnika z wyboru”.

Nadto, skoro dobre imię osoby prawnej naruszają jedynie te wypowiedzi, które z obiektywnego punktu widzenia przypisują osobie prawnej niewłaściwe postępowanie mogące spowodować utratę do niej zaufania potrzebnego do prawidłowego jej funkcjonowania w zakresie swych zadań, a wypowiedź pozwanego nie miała takiego charakteru, nie było podstaw do przyjęcia, że naruszyła ona dobrą sławę (renomę) pozwanej, jako osoby prawnej. Środki ochrony prawnej dóbr osobistych aktywują się bowiem tylko wówczas, jeśli zachodzi uzasadniona potrzeba usunięcia takich skutków. Powódka zaś nie wykazała, aby objęta roszczeniem wypowiedź pozwanego wpłynęła w sposób znaczący na jej wizerunek.

Nie można nadto, co się podkreśla w reprezentatywnym orzecznictwie, nadużywać instrumentów prawnych właściwych ochronie dóbr osobistych dla przypadków dotyczących wyłącznie subiektywnych odczuć osoby dotkniętej wypowiedzią innej osoby, a ponieważ w pojęciu bezprawności, o której mowa art. 24 k.c., nie mieszczą się uchybienia małej wagi i inne niezamierzone wadliwości, to nie sposób dopatrzeć się w postępowaniu pozwanego celowego działania mającego na celu zdyskredytowanie strony powodowej. O ile bowiem w przypadku osób fizycznych trzeba brać pod uwagę subiektywne czy obiektywne kryteria naruszenia dóbr, to w przypadku osób prawnych decydujące, ale zarazem jedyne znaczenie mają obiektywne kryteria naruszenia dóbr osobistych. Osoby prawne nie mogą odczuwać, tak jak ludzie, wyrządzonej im krzywdy i wykluczone jest uwzględnianie w tym względzie ujemnych odczuć osób tworzących substrat osobowy osoby prawnej (np. członków jej organów).

Z tych przyczyn, wobec naruszenia przez Sąd Okręgowy przepisów prawa materialnego (art. 43 w zw. z art. 24 k.c., jak i art. 448 k.c.) na skutek błędnej oceny jurydycznej ustalonych faktów, zaskarżony wyrok podlegał zmianie przez oddalenie powództwa i orzeczenie o kosztach procesu stosownie do jego wyniku (art. 385 k.p.c. oraz a także na mocy § 6 pkt 2, 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę

prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 z późn. zm.). Pozwany poniósł bowiem koszty zastępstwa procesowego oraz został obciążony kosztami stawienia świadka (k. 259).

Orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego uzasadnia z kolei art. 98 w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 6 pkt 2, § 10 ust. 1 pkt 2 i § 13 ust. 1 pkt 2 wymienionego wyżej rozporządzenia, na które składają się poniesiona przez powoda opłata od apelacji od roszczeń majątkowych i niemajątkowych oraz koszty zastępstwa procesowego.